

מחברת בחינה

לנבחנים ולנבחנות שלום,

יש לקרוא את ההוראות בעמוד זה ולמלא אותן בדיוק. אי-מילוי ההוראות עלול לגרום לתקלות ואף להביא לידי פסילת הבחינה. הבחינה נועדה לבדוק הישגים אישיים, ולכן יש לעבוד עבודה עצמית בלבד. בזמן הבחינה אין להיעזר בזולת ואין לתת או לקבל חומר בכתב או בעל פה.

אין להכניס לחדר הבחינה חומר עזר – ספרים, מחברות, רשימות – חוץ מ"חומר עזר מותר בשימוש" המפורט בגוף השאלון או בהוראות מוקדמות של המשרד. כמו כן אין להכניס לחדר הבחינה טלפונים או מכשירים אלקטרוניים אחרים. שימוש בחומר עזר שאינו מותר יוביל לפסילת הבחינה. לאחר סיום כתיבת הבחינה יש למסור את המחברת למשגיח ולעזוב בשקט את חדר הבחינה.

יש להקפיד על טוהר הבחינות!

הוראות לבחינה

- יש לוודא כי במדבקות הנבחן שקיבלת מודפסים הפרטים האישיים שלך. אין להוסיף או לשנות שום פרט במדבקות, כדי למנוע עיכוב בזיהוי המחברת וברישום הציונים.
- אם לא קיבלת מדבקה, יש למלא בכתב יד את הפרטים במקום המיועד למדבקת הנבחן.
- אסור לכתוב בשולי המחברת (החלק המקווקו) משום שחלק זה לא ייסרק.
- לטייטה ישמשו אך ורק דפי מחברת הבחינה שיועדו לכך.
- אין לתלוש או להוסיף דפים. מחברת שתוגש לא שלמה תעורר חשד לאי-קיום טוהר הבחינות.
- אין לכתוב שם בתוך המחברת משום שהבחינה נבדקת בעילום שם.

ב ה צ ל ח ה !

<p>מדבקת שאלון ملصقة نموذج امتحان</p> <p>שאלון 011281</p> <p>עברית</p>	<p>מדבקת נבחן והתאמות ملصقة ممتحن وملاءمات</p> <table border="1" data-bbox="779 1292 1315 1590"> <tr> <td colspan="4">[ ] [ ] [ ] [ ]</td> </tr> <tr> <td colspan="4">שנה السنة חודש الشهر</td> </tr> <tr> <td colspan="4">מועד موعد</td> </tr> <tr> <td colspan="2">[ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]</td> <td colspan="2">[ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]</td> </tr> <tr> <td colspan="2">מס' תעודת הזהות</td> <td colspan="2">סמל ביה"ס</td> </tr> <tr> <td colspan="2">رقم الهوية</td> <td colspan="2">رقم المدرسة</td> </tr> </table> <p>יש להדביק כאן ↑ מדבקת נבחן (ללא שם) يجب هنا ↑ إلصاق ملصقة ممتحن (بدون اسم)</p>	[ ] [ ] [ ] [ ]				שנה السنة חודש الشهر				מועד موعد				[ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]		[ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]		מס' תעודת הזהות		סמל ביה"ס		رقم الهوية		رقم المدرسة		<p>מדבקות לנבחן ملصقة ممتحن</p>
[ ] [ ] [ ] [ ]																										
שנה السنة חודש الشهر																										
מועד موعد																										
[ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]		[ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]																								
מס' תעודת הזהות		סמל ביה"ס																								
رقم الهوية		رقم المدرسة																								

יש לסמן במשבצת אם ניתנה מחברת נוספת
يجب الإشارة في المربع إذا أُعطي دفتر إضافي

* التعليمات باللغة العربية على ظهر الصفحة

وزارة التربية والتعليم

القسم الكبير للامتحانات

الإدارة التربويّة

دفتر امتحان

تحية للممتحنين وللممتحنات،

يجب قراءة التعليمات في هذه الصفحة والعمل وفقاً لها بدقة. عدم تنفيذ التعليمات قد يؤدي إلى عواقب مختلفة وحتى إلى إلغاء الامتحان. أعد الامتحان لفحص التحصيلات الشخصية، لذلك يجب العمل بشكل ذاتي فقط. أثناء الامتحان، لا يُسمح طلب المساعدة من الغير، ولا يُسمح إعطاء أو الحصول على مواد مكتوبة أو شفوية.

لا يُسمح إدخال مواد مساعدة - كتب، دفاتر، قوائم - إلى غرفة الامتحان، ما عدا "مواد مساعدة يُسمح استعمالها" المفصلة في نموذج الامتحان أو في تعليمات مسبقة من وزارة التربية والتعليم. كما لا يُسمح إدخال هواتف خلوية أو أجهزة إلكترونية أخرى إلى غرفة الامتحان. استعمال مواد مساعدة لا يُسمح استعمالها سوف يؤدي إلى إلغاء الامتحان. بعد الانتهاء من كتابة الامتحان، يجب تسليم الدفتر للمراقب ومغادرة غرفة الامتحان بهدوء.

يجب التقيد بنزاهة الامتحانات !

تعليمات للامتحان

1. يجب التأكد بأن تفاصيلك الشخصية مطبوعة على ملصقات الممتحن التي حصلت عليها. لا يُسمح إضافة أو تغيير أية تفاصيل في الملصقات، وذلك لمنع عواقب في تشخيص الدفتر وفي تسجيل العلامات.
2. في حال عدم حصولك على ملصقة، يجب ملء التفاصيل في المكان المعدّ لملصقة الممتحن، بخط يد.
3. لا يُسمح الكتابة في هوامش الدفتر (في المنطقة المخططة)، لأنه لن يتم مسح ضوئي لهذه المنطقة.
4. للمسودة تُستعمل أوراق دفتر الامتحان المعدة لذلك فقط.
5. يُمنع نزع أو إضافة أوراق. الدفتر الذي يُسلم ناقصاً يُشير الشك بعدم الالتزام بنزاهة الامتحانات.
6. لا يُسمح كتابة الاسم داخل الدفتر، لأن الامتحان يُفحص بدون ذكر اسم.

نتمنى لكم النجاح!

סוג הבחינה: בגרות
 מועד הבחינה: קיץ תשפ"א, 2021
 מספר השאלון: 11281
 נספחים: נספח 1 — מאמרים
 נספח 2 — דף עזר לנבחן

מועד קיץ

מדינת ישראל
 משרד החינוך

שים לב: בבחינה זו יש הנחיות מיוחדות.
 יש לענות על השאלות על פי הנחיות אלה.

עברית: הבנה, הבעה ולשון

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שלוש שעות.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני חלקים.
— 50 נקודות	— חלק ראשון	— הבנה והבעה
— 50 נקודות	— חלק שני	— לשון
- פרק א: שם המספר, אותיות השימוש ומילות היחס
- פרק ב: תחביר
- פרק ג: מערכת הצורות
- יש לבחור באחד הפרקים
- סך הכול — 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: דף עזר לנבחן (נספח 2).
- ד. הוראה מיוחדת: יש לענות על השאלות בגוף שאלון זה לפי ההוראות.

שים לב: בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה לשימושך. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281 + נספחים

חלק ראשון — הבנה והבעה (50 נקודות)

קרא את **המאמרים 1-3** שבנספח 1 המצורף, וענה על כל השאלות 1-6 שלפניך.

הקפד על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

1. מהו הנשוא המשותף לשלושת המאמרים שקראת? הקף את התשובה הנכונה. (3 נקודות)

(1) החלפת כינוי הגוף הניטרלי בעברית ללשון נקבה

(2) ההבחנה המגדרית בשפה העברית

(3) תרומתה של התנועה הפמיניסטית לעברית

(4) שינויים מכוונים הפוגעים בהתפתחות העברית

2. א. כותב **מאמר 1**, יהודה איזנברג, מפרט במאמרו את הדרכים לקידום שפה שוויונית, שבהן משרד החינוך מציע לפנות לתלמידים.

לשם מה מפרט איזנברג במאמרו את הדרכים האלה? הקף את התשובה הנכונה. (3 נקודות)

(1) כדי להצדיק את עמדת התנועה הפמיניסטית.

(2) כדי להשוות אותן לדרכים שהוא מציע.

(3) כדי לפסול אותן ולחזק את עמדתו.

(4) כדי לבחור מהן את הדרך הטובה ביותר.

ב. ציין הבדל אחד בין הדרכים שהציע משרד החינוך לקידום שפה שוויונית בעברית (על פי **מאמר 1**) ובין הדרכים

לקידום שפה שוויונית בשפות אחרות במדינות כמו שוודיה וספרד (על פי **מאמר 2**, פסקה ח). (4 נקודות)

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281 + נספחים

3. א. שני המאמרים 1 ו-2 שקראת הם מאמרי עמדה, ובהם כל כותב מתייחס לטענות נגד של אחרים.

ציין בנוגע לכל מאמר מי הם "האחרים" שהכותב מתייחס לטענותיהם. (4 נקודות)

מאמר 1:

מאמר 2:

ב. נסח את טענת הנגד של "האחרים" הנזכרים במאמר 1. (5 נקודות)

4. לפניך ציטוט מפסקה ד במאמר 1: "השימוש בלשון רבים מְקַהֵה את תחושת האפליה לעומת השימוש בלשון יחיד בצורת זכר".

מה עשויה להיות דעתה של כותבת מאמר 3, רונית גדיש, על משפט זה? הסבר את קביעתך, וצטט הוכחה מדבריה. (6 נקודות)

5. לפניך קטע מכתבה שפורסמה בעיתון.

"משרד החינוך בוחן את האפשרות להפסיק את השימוש בלשון זכר יחיד בבחינות הברגרות, וחלופות שונות נבדקות. בחודשים האחרונים נערכו במשרד כמה דיונים בנושא. בצד תמיכה עקרונית במהלך נראה כי יש גם כמה גורמים בתוך המשרד אשר מתנגדים לו".

(מעובד על פי קשתי, א' (21/8/2020). הארץ. אוזר מ- (haaretz.co.il).

כתוב מה עשויה להיות דעתה של כותבת מאמר 2, דפנה איזנרייך, על כוונתו של משרד החינוך למצוא חלופה לשימוש בלשון זכר יחיד בבחינות הברגרות. נמק את קביעתך על פי מאמרה. (5 נקודות)

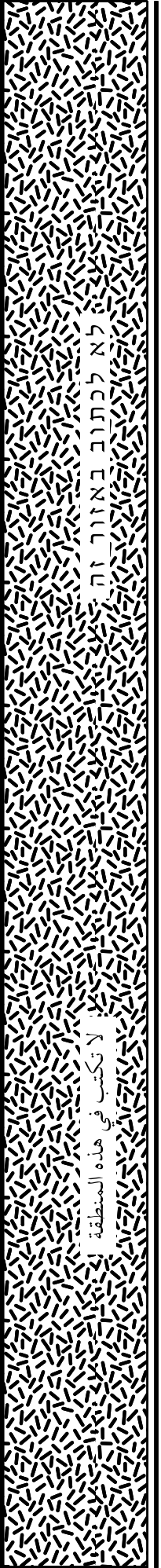

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281 + נספחים

Lined writing area for the exam response.

שים לב: שאלה 7 בעמוד הבא.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281 + נספחים

חלק שני – לשון (50 נקודות)

בחלק זה שלושה פרקים. עליך לענות על שני פרקים: על פרק א – חובה, ועל אחד מן הפרקים ב-ג.

פרק א: שם המספר ואותיות השימוש – חובה (10 נקודות)

בפרק זה ענה על שאלה 7.

7. לפניך משפטים ובהם מספרים מודגשים וכן אפשרויות להגיית שם המספר. כתוב במילים את המספרים המודגשים (אין צורך לנקד), והקף את הצורה הנכונה מבין האפשרויות להגיית שם המספר.

עברית במספרים

- בשנת אלפיים וּשְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה / וּשְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה הכריזה ממשלת ישראל כי בכל שנה, בכ"א בטבת, יום הולדתו של אליעזר בן־יהודה, יצוין יום הלשון העברית. השנה צוין יום הולדתו ה־163 _____ של בן־יהודה ב־5 _____ בינואר.
- **אחד/אחד** המפעלים החשובים של אליעזר בן־יהודה היה כתיבת מילון ללשון העברית, אולם הוא הספיק לפני מותו לערוך רק את 7 _____ הכרכים הראשונים של המילון.
- מספר הכרכים במילון בן־יהודה גדול כמעט פי 3 _____ ממספר הכרכים במילון אבן־שושן (2003).
- אחת השאלות הנפוצות ביותר המופנות אל האקדמיה ללשון העברית היא "כמה מילים יש בעברית?", והתשובה על כך היא שיש בעברית בערך 45,000 _____ מילים.
- בגיליון מספר 66 _____ של "אֶקְדָּם", ידיעון האקדמיה ללשון העברית, התפרסמו החלופות העבריות ל־**אַרְבַּעַת/אַרְבַּע** המילים האלה: "אַפְטָר", "גיימר", "פייק ניוז", "פּוֹדְקָאסְט". החלופות הן חֶפְשׁוֹן, מֶשְׁחָקוֹן, חֶדְשׁוֹת פָּזָב, הֶסְפֵּת.
- בסקר שנערך לכבוד יום הלשון העברית פורסם כי 72 אחוזים מן הישראלים מדברים עברית ברמה טובה מאוד, 13 אחוזים ברמה טובה, **שְׂמוֹנֶה/שְׂמוֹנָה** אחוזים מהם מדברים עברית ברמה בינונית, והשאר מדברים ברמה נמוכה או אינם יודעים לדבר עברית כלל.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281 + נספחים

לפניך שני פרקים: פרק ב – תחביר, פרק ג – מערכת הצורות.
 בחר בפרק שלמדת: בפרק ב – תחביר **או** בפרק ג – מערכת הצורות.
 בפרק שבחרת ענה על השאלות לפי ההוראות.

ציין את שם הפרק שבחרת: _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281 + נספחים

פרק ב: תחביר (40 נקודות)

בפרק זה חמש שאלות, 8-12 (לכל שאלה – 12 נקודות).

שים לב: תוכל לענות, באופן מלא או חלקי, על כל השאלות בפרק זה, אך מספר הנקודות שתוכל לצבור בפרק לא יעלה על 40 נקודות.

8. א. לפניך משפט.

הדרישה שהאקדמיה ללשון העברית תפעל לשוויון מגדרי של העברית נובעת מן ההנחה

שכאשר יתקיים בשפה שוויון מגדרי, תחול התקדמות במקומן של הנשים בחברה.

(1) ציין את הסוג התחבירי של המשפט. _____

(2) אם המשפט מורכב, **תחם** את הפסוקיות, וציין את התפקיד התחבירי של כל פסוקית; אם המשפט הוא משפט איחוי, **תחם** את איבריו.

ב. לפניך משפט פשוט.

מפאת הסתמיות של לשון הזכר כל מצוות התנ"ך מנוסחות בלשון זו.

נתח את המשפט: ציין מעל המשפט את התפקידים התחביריים של המילים בו.

لا تكتب في هذه المنطقة

لا لכתוב באזור זה

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281 + נספחים

9. לפניך שלושה משפטים.

- I. מטעמי פמיניזם לשוני החלו הדוברים להדגיש את עניין המגדר בשימושי הלשון השונים.
- II. בתהליך מהיר למדי הולכת ואובדת הרגשת הסתמיות בצורות הרבים.
- III. אחת הדרכים לקידום שוויון מגדרי היא שימוש בשפה שוויונית.

- א. (1) מתח קו מתחת לכל הנשאים במשפטים.
- (2) ציין את מספר המשפט שהנשוא בו יוצא דופן מבחינת הסוג. _____
- (3) מהו סוג של הנשוא היוצא דופן? _____

ב. לפניך שני משפטים, ובהם חלקים כוללים.

- I. הפנייה לנשים בלשון זכר צורמת, מקוממת ומעוררת הרגשה של זלזול ושל הדרה.
- II. בסופו של דבר הפנייה בלשון זכר פוגעת במסר ובחוויה הרגשית שהמוענים מבקשים ליצור.

מתח קו מתחת לכל אחד מן החלקים הכוללים במשפטים I ו-II, וציין מעל לכל חלק כולל את התפקיד התחבירי שלו במשפט.

ג. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם מילה מסומנת בקו.

- I. נוסח הפנייה חשוב כמובן לא רק מבחינה סמלית, אלא גם מבחינה מעשית.
- II. מובן שנוסח הפנייה חשוב לא רק מבחינה סמלית, אלא גם מבחינה מעשית.
- (1) מבין שתי המילים המסומנות בקו הקף את המילה שהתפקיד התחבירי שלה הוא הסגר.
- (2) הסבר את תפקידו של ההסגר במשפט.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281 + נספחים

10. א. לפניך שלושה משפטים מורכבים שנתחמו בהם פסוקיות.

I. אילו יכולנו לתכנן את השפה, בוודאי היינו מוותרים על המין הדקדוקי של שם המספר ושל שמות עצם

שהמין שלהם הוא דקדוקי בלבד.

II. נשים נאלצות לתהות אם הפנייה מיועדת גם להן.

III. תישאר לנו שפה עילגת, אם יימנעו הכותבים משימוש בצורות המבחינות בין זכר לנקבה.

(1) ציין את מספרו של המשפט שהפסוקית התחומה בו אינה פסוקית תנאי.

(2) ציין את התפקיד התחבירי של הפסוקית במשפט שאת מספרו ציינת.

ב. לפניך משפט.

אם נשתמש בצורות נקבה גם בפנייה לגברים, נדגיש את ההדרה.

כתוב מחדש את המשפט: המר את מילת השעבוד "אם" במילת השעבוד "אילו", ושנה את המשפט בהתאם.

ג. לפניך משפט.

המתנגדים לפנייה בגוף שני רבים, שפונה לגברים ולנשים יחד, טוענים שפנייה כזאת אינה אישית מספיק,

אבל בעיני רבים היא עדיפה על פני הפנייה בגוף שני יחיד, שמדירה חצי מהאוכלוסייה.

כתוב על פי משפט זה שלושה משפטים פשוטים, שבכל אחד מהם הנושא התחבירי יהיה הפנייה בגוף שני רבים.

השמט מידע על פי הצורך.

(1)

(2)

(3)

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281 + נספחים

11. לפניך ארבעה משפטים, ובכל אחד מהם יש תמורה.

- I. לפי האקדמיה ללשון העברית, המוסד העליון למדע הלשון העברית, צורת הזכר יפה גם לנקבה.
- II. הארגונים הבין-לאומיים – האו"ם והפרלמנט האירופי – פועלים לקידום שימוש בשפה שוויונית.
- III. ההצעה השלישית היא שימוש בשתי דרכי הפנייה – בזכר ובנקבה גם יחד.
- IV. האפליה הנחקרת ביותר בשנים האחרונות היא האפליה המגדרית, בייחוד האפליה המגדרית בתחום התעסוקה.

א. מתח קו מתחת לכל תמורה בכל אחד מן המשפטים.

ב. השלם את הטבלה שלפניך: כתוב את המילה/המילים שהתמורה ממירה בכל אחד מן המשפטים, וציין את התפקיד התחבירי שלהן.

המשפט	המילה/המילים שהתמורה ממירה	התפקיד התחבירי של המילה/המילים שהתמורה ממירה
משפט I		
משפט II		
משפט III		
משפט IV		

ג. באיזה מן המשפטים I–IV התמורה היא תמורה מצמצמת? הסבר את קביעתך.

ד. על פי משפט I, נסח משפט שמני מן התמורה ומן המילה/המילים שהיא ממירה.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281 + נספחים

12. א. לפניך שני משפטים, ובהם צורות בינוני מסומנות בקו.

I. גם חולים וגם חולות מאושפזים בבתי חולים.

II. צורת הכתיבה "שמור/שמרי" פסולה משום שהיא גורמת לכתיבה מעורפלת ומבלבלת.

השלם את הטבלה שלפניך: ציין את חלק הדיבור ואת התפקיד התחבירי של כל אחת מצורות הבינוני המסומנות בקו במשפטים.

המילה	חלק הדיבור	התפקיד התחבירי
חולים		
מאושפזים		
מעורפלת ומבלבלת		

ב. לפניך שני משפטים.

I. חוק שוויון ההזדמנויות מכיר בהשפעה של השפה על המציאות, ולכן הוא מחייב ניסוח שוויוני של מודעות "דרושים/דרושות".

II. כל האמצעים הלשוניים כשרים גם אם הם מצעידים את העברית בדרך אחרת.

(1) ציין ליד כל משפט את הסוג התחבירי שלו.

(2) ציין את הקשר הלוגי בכל אחד מן המשפטים, והעתק מכל משפט את מילת/מילות הקישור המציינות את הקשר הלוגי.

משפט I — הקשר הלוגי: _____

מילת/מילות הקישור המציינות את הקשר הלוגי: _____

משפט II — הקשר הלוגי: _____

מילת/מילות הקישור המציינות את הקשר הלוגי: _____

ג. לפניך משפט.

התמרוורים המנוסחים בלשון זכר פונים גם לנשים.

המר את המשפט במשפט מורכב בעל פסוקית ויתור.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281 + נספחים

פרק ג: מערכת הצורות (40 נקודות)

בפרק זה חמש שאלות, 13-17 (לכל שאלה – 12 נקודות).

שים לב: תוכל לענות, באופן מלא או חלקי, על כל השאלות בפרק זה, אך מספר הנקודות שתוכל לצבור בפרק לא יעלה על 40 נקודות.

13. לפניך קטע ובו מילים מודגשות.

האי־התאמה בין צורת הפנייה ובין המגדר שלנו צורמת, **מְקוֹמָמַת** ו**מְעוֹרֶרַת** הרגשה של זלזול ו**הִדָּרָה**, **מְהִיָּה** מחסום של ממש בדרך לשוויון מגדרי. כללים הגורמים להדרת אנשים דינם **לְהִשְׁתַּנּוֹת**. השפה משקפת את פני החברה ו**מְכוֹנְנַת** אותם. בשביל מי ש**רוֹצוֹת** ורוצים לכוון חברה שוויונית ו**מְכִילָה**, כל האמצעים הלשוניים כשרים, לכן בלשון ה**כְּתוּבָה** נוצרות דרכי הבעה חדשות.

א. לפניך טבלה ובה מילים מן הקטע. ציין את השורש ואת הבניין של כל מילה.

המילה	השורש	הבניין
מְהִיָּה		
לְהִשְׁתַּנּוֹת		
רוֹצוֹת		
מְכִילָה		
כְּתוּבָה		

ב. שלושת הפעלים: **מְכוֹנְנַת**, **מְקוֹמָמַת**, **מְעוֹרֶרַת** שבקטע, נוטים באותו הבניין ובאותה הגזרה.

(1) כתוב פועל הבנוי מאותו השורש, הגוף והזמן של הפועל **מְכוֹנְנַת**, אך נוטה בבניין הפעיל. _____

(2) כתוב פועל הבנוי מאותו השורש, הגוף והזמן של הפועל **מְקוֹמָמַת**, אך נוטה בבניין קל. _____

(3) כתוב פועל הבנוי מאותו השורש, הבניין, הגוף והזמן של הפועל **מְעוֹרֶרַת**, אך נוטה על דרך גזרת השלמים. _____

ג. (1) ציין את השורש של המילה **הִדָּרָה**. _____

(2) ציין את המשקל של המילה **הִדָּרָה**. _____

(3) מבין המילים שלפניך הקף את המילה מגזרת השלמים הנוטה באותו המשקל של המילה **הִדָּרָה**.

תְּקַנָּה, הַתְּמַדָּה, הַתְּרָה, פְּלַפְלָה

לא לכתוב באזור זה

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281 + נספחים

14. א. לפניך משפט ובו מילים מודגשות.

נְכַחְתִּי בכינוס בנושא כתיבה שוויונית, ו**נֹכַחְתִּי** לדעת כי כתיבה שוויונית משפרת את מעמדן של הנשים, אף כי כמה מן המשתתפים טענו שאי אפשר **לְהֹכִיחַ** זאת.

(1) מבין המילים המודגשות **הַקֹּף** את המילה היוצאת **דוֹפֵן** מבחינת **הַשׁוֹרֵשׁ** שלה.

(2) ציין את **הַשׁוֹרֵשׁ** של המילה היוצאת **דוֹפֵן**.

(3) ציין את **הַשׁוֹרֵשׁ הַמְשׁוֹתֵף** למילים האחרות.

(4) ציין את **הַבְּנִיין** של כל אחד מן הפעלים.

נְכַחְתִּי _____ **נֹכַחְתִּי** _____ **לְהֹכִיחַ** _____

ב. בטבלה שלפניך שני משפטים, ובהם מילים מודגשות. השלם את הטבלה.

המשקל / הבניין	השורש	חלק הדיבור	המילה
			התנהגותו של אדם מְעִידָה על אופיו.
			אפילו מְעִידָה קלה עלולה להיות מסוכנת לאנשים מבוגרים.

ג. לפניך קטע ובו מילים מודגשות.

מה **נְשִׁיב** לאלה אשר **בָּאִים** אל האקדמיה ללשון העברית ודורשים שהיא תיתן פתרון לשוני למי שאינם יכולים או אינם **מְעַנְיָנִים** להגדיר את המגדר שלהם? הרי בעברית אין דרך **לְהַמְנֵעַ** מציון המין.

(1) ציין את **הַשׁוֹרֵשׁ** ואת **הַגּוֹף** של כל אחד מן הפעלים שלפניך.

נְשִׁיב השורש: _____ הגוף: _____

בָּאִים השורש: _____ הגוף: _____

(2) ציין את **הַבְּנִיין** של הפועל **מְעַנְיָנִים**.

(3) **הַקֹּף** את **צורת העתיד** של שם הפועל **לְהַמְנֵעַ** בגוף **מדבר**.

יְמַנֵּעַ, אֲמַנֵּעַ, אָמַנֵּעַ, הִמַּנֵּעַ

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281 + נספחים

15. לפניך קטע ובו מילים מודגשות.

בלשון העברית אין **כְּנוּי** גוף נטול מין דקדוקי, וכל **מְצוּוֹת** התנ"ך מנוסחות בלשון זכר. גם בימינו ה**פְּנִיָּה**: "אל **תוֹצִיא** ראש וידיים מבעד לחלון" היא פנייה לנשים ולגברים. על פי ה**מְצוּי** בלשון המקרא, יש צורות רבים לזכר ולנקבה. בניסוח **מְשִׁימָה** לתלמידים השימוש בלשון רבים מקהה את **תְּחוּשָׁת** ה**אֶפְלָיָה**, למשל "למדנו את המושג דימוי, נעבור ל**דִּיּוֹן** במושג מטפורה".

א. לפניך רשימת מילים מן הקטע ולאחריה טבלה. מייין את המילים שברשימה בטבלה לפי הגזרה.

כְּנוּי, מְצוּוֹת, פְּנִיָּה, תוֹצִיא, מְצוּי, אֶפְלָיָה

גזרת נחי ל"א	גזרת נחי ל"י/ה

ב. (1) ציין את הגזרה המשותפת לשתי המילים **תְּחוּשָׁה** ו**מְשִׁימָה** המודגשות בקטע. _____

(2) מבין המילים שלפניך **הקף** את המילה שמשקלה זהה למשקל של המילה **מְשִׁימָה** המודגשת בקטע.

מְדִינָה, מְרִידָה, מְעִילָה, מְדִידָה

(3) מבין המילים שלפניך **הקף** את המילה שמשקלה שונה מן המשקל של המילה **תְּחוּשָׁה** המודגשת בקטע.

תְּלוּנָה, תְּפוּסָה, תְּפוּצָה, תְּעוּדָה

ג. המילים **כְּנוּי, פְּנִיָּה** המודגשות בקטע נוטות במשקלי שמות הפעולה.

(1) ציין את ה**בניין** של כל אחת מהן: **כְּנוּי** _____, **פְּנִיָּה** _____.

(2) לעיתים שם הפעולה אינו נוטה באותו הבניין של הפועל שאת פעולתו הוא מתאר. השלם את המשפט שלפניך.

המילה **דִּיּוֹן** נוטה במשקל שם הפעולה של בניין _____, אולם היא מתארת פעולה של פעלים בבניין _____.

(3) מבין הזוגות שלפניך **הקף** את שני הזוגות שגם בהם הבניין של שם הפעולה אינו זהה לבניין של הפועל.

הִגֵּר — הִגְרִיָּה, נִתַּק — הִנְתְּקוֹת, הִבִּין — הִבְנָה, כָּבַשׁ — כְּבוּשׁ

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281 + נספחים

16. א. לפניך רשימת מילים בצורת נקבה.

רְפֹזָה, מְדַרְיָה, אֶלוּפָה, סַפְרִית, שְׂדֵרְנִית, עוֹרֶכֶת

- (1) ציין מעל כל אחת מן המילים שברשימה את המשקל של צורת הזכר.
- (2) על פי רשימת המילים, ציין שלושה צורני נקבה שונים. _____
- (3) העתק מן הרשימה שתי מילים בצורות הבינוני. _____
- (4) הסבר במה שונה דרך התצורה של המילה **פְּסִנְתָּרָן** מדרך התצורה של צורות הזכר של המילים ברשימה. _____

ב. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם מודגש פועל.

ציין ליד כל משפט את תפקיד האות נר"ן בפועל המודגש.

- (1) לשון המקרא המאוחרת **נְטָרְלָה** את ההבדלים בין המינים בצורות הרבים. _____
- (2) הדלת **נְטָרְקָה** בחוזקה. _____

ג. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם מודגשות שתי מילים. בכל משפט **הקף** את המילה המתאימה למשמעות המשפט.

- (1) הרעיון של כתיבה מגדרית אינו **נְרָאָה** / **נְרָאָה** מופרך כיום.
- (2) ארגוני הנשים **מָחוּ** / **מָחֵאוּ** על ההחלטה החדשה.

لا تكتب في هذه المنطقة

لا لכתוב באזור זה

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281 + נספחים

17. א. לפניך קטע ובו מודגשות מילים שמופיעה בהן האות תי"ו.

אילו היינו **מתכננים** את השפה, בוודאי היינו **מותרים** על התופעה של מין דקדוקי בשם המספר ובשמות עצם שאין להם מין ביולוגי. אבל ה**עברית**, כמו כל השפות ה**טבעיות** בעולם, **מתפתחת** מתוך שלבים מוקדמים שלה, לפי **חוקיות פנימית** שירשו הדוברים מהוריהם.

(1) מבין המילים המודגשות העתק שתי מילים שהאות תי"ו בהן היא **שורשית**, והקף בכל מילה שהעתקת את התי"ו השורשית. _____

(2) מבין המילים המודגשות העתק שם עצם שהאות תי"ו בו היא **מוספית** של המשקל. _____

(3) מבין המילים המודגשות העתק מילה שהאות תי"ו בה היא חלק **מצורן הגזירה הסופי**. _____

ב. בטבלה שלפניך שני משפטים, ובהם פעלים מודגשים. השלם את הטבלה (במקומות הלבנים בלבד).

שם הפעולה	שם הפועל	הבניין	השורש	הפעלים
				שפות מתפתחות לפי חוקיות ש ירשו הדוברים שלהן.
				יש קבוצות שלא ירשו לפנות לקהל של גברים ונשים בלשון זכר.

ג. לפניך משפט, ובו שתי מילים מודגשות.

אי אפשר ל**כפות פתרון** כזה על הציבור.

(1) **כתוב** את שם הפעולה של שם הפועל ל**כפות**. _____

(2) במשפט שלפניך הקף את המילה הנוטה באותו המשקל של המילה **פתרון**.

הניסיון ליצור שוויון מגדרי בשפה עלול להסתיים בכישלון.

ד. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם מילה מודגשת.

• כדי שלא אחטא ב**לשוני** אני חייב לברר את העובדות.

• הדיון בשאלת העברית המגדרית אינו רק דיון **לשוני**.

ה**קף** את המילה שבה הצורן הסופי הוא **צורן גזירה**, ו**נמק** את קביעתך.

/בהמשך דפי טיוטה/

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281 + נספחים

لا تكتب في هذه المنطقة

לא לכתוב באזור זה

מדבקת משגיח

ملصقة مراقب

"איתך בכל מקום, גם בבגרות.
בהצלחה, מועצת התלמידים והנוער הארצית"
"معك في كل مكان، وفي البجروت أيضًا.
بالتحاح، مجلس الطلاب والشبيبة القطري"